

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ
ЛУГАНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ІНСТИТУТ КУЛЬТУРИ І МИСТЕЦТВ

ЧАС. СУСПІЛЬСТВО. БІБЛІОТЕКА

МАТЕРІАЛИ ІV ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

24 – 25 листопада 2011 р.
Луганськ

ПРОБЛЕМИ ВИБОРУ АВТОМАТИЗОВАНИХ БІБЛІОТЕЧНО-ІНФОРМАЦІЙНИХ СИСТЕМ (АБІС) БІБЛІОТЕК ВНЗ

У теперішній час будь-який заклад або установа має справу з великим обсягом інформації. Сучасні вимоги, що висуваються до інформації, критеріями якої є сучасність, точність, надійність і в певному ступені конфіденційність, зумовили розвиток програмного забезпечення (ПЗ), основним завданням якого є автоматизація роботи з великими обсягами інформації [3, с. 31]. Проблема автоматизації бібліотечно-бібліографічних процесів розглядається в працях таких бібліотекознавців, як Я. Л. Шрайберг, Л. І. Альошин, Ф. С. Воройський.

Проблеми вибору АБІС до конкретної бібліотеки розглянуті в доповідях Б. І. Маршака „Основні компоненти повнофункціональної АБІС”, Є. П. Ільїній „Деякі аспекти впровадження нового програмного забезпечення в технологічний цикл обробки документів”, описані в статті І. О. Саркісової „Автоматизація бібліотечної діяльності вищих навчальних закладів”.

Комп'ютеризація бібліотек, що почалася з автоматизації традиційних бібліотечно-інформаційних процесів, створила і створює передумови для комп'ютеризації безпосередньо управлінської діяльності в бібліотеці [4, с. 28]. Метою даного дослідження є розгляд проблемних питань автоматизації бібліотечно-бібліографічних процесів з позиції вибору програмного забезпечення в бібліотеках ВНЗ. Безумовно, що на цьому шляху варто врахувати низку моментів: 1) наявність достатньої кількості техніки (ПК, периферійних пристроїв тощо) для того, щоб забезпечити нею управлінські кадри; 2) ступінь готовності системи керування в бібліотеці до нововведень, пов'язаних з масовою комп'ютеризацією. Критеріями готовності є:

- психологічна готовність управлінського апарату змінити технологію своєї праці;
  - передбачення необхідного економічного і організаційного механізму, який спонукує його до цього;
  - передбачення системи перекваліфікації та навчання кадрів;
- 3) варто врахувати, наскільки комп'ютеризація керування економічно доцільна й наскільки вона буде сприяти підвищенню продуктивності роботи апарату управління бібліотеці.

Для успішного забезпечення навчального, науково-дослідного та управлінського процесів в бібліотеках ВНЗ відводиться істотне місце автоматизації.

Під поняттям автоматизація бібліотечно-бібліографічних процесів будемо розуміти дії, здійснювані в бібліотеці з метою створення комфортних умов її працівникам, оперативного забезпечення користувачів релевантною та пертінентною інформацією [1, с. 14]. Автоматизація бібліотеки дуже складний процес, який впливає на всі сфери життєдіяльності бібліотеки, і тому такий процес повинен проводитися в кілька етапів, урахувавши специфіку бібліотеки. Це не тільки установка системи обробки даних, а й питання розвитку та адаптації робочого процесу з метою найбільшого використання переваг, що надають інформаційні системи. Автоматизація бібліотеки проводиться поступово, і терміни застосування інформаційних технологій з метою організації міжбібліотечної співпраці мають бути сплановані і визначені з самого початку [5, с. 54 – 55].

Система автоматизації бібліотеки складається, як правило, з низки етапів і вибору послідовності їх розробки, адаптація і реалізація залежить цілком від потреб бібліотеки [2, с. 8].

Дуже важливим є питання для бібліотек: „Яку саме програму вибрати?”. Чи то програмна система LIBER, чи то CDS/ISIS, або ALEPH, „УФД / Библиотека” чи система

автоматизації бібліотек „ИРБИС”. Треба, щоб ПЗ відповідало запитам конкретної бібліотеки і виконувало потрібні функції. Процес вибору потребує глибокого аналізу внутрішніх та зовнішніх факторів діяльності певної бібліотеки. Автоматизація бібліотеки – складний і відповідальний процес.

Так, перед тим, як упровадити будь-яке програмне забезпечення, слід уважно прорахувати всі компоненти обраного продукту. Треба звертатися до аналізу об’єктивних умов, у яких створюється система і які є вирішальними до прийняття оптимального плану впровадження АБІС.

Стратегічний вибір автоматизованої програми для бібліотеки полягає у визначенні її місця й ролі в інформаційному просторі, формуванні власного сучасного зразка, що відповідає потребам суспільства й окремих споживачів.

Успіх упровадження автоматизованої бібліотечно-інформаційної системи залежить від комплексного використання і дотримання вимог організаційних, технічних і технологічних рішень, ефективної роботи з персоналом. Отже, важливо зрозуміти, що процес упровадження автоматизованої бібліотечної програми повністю змінює бібліотеку, дає можливість перейти на наступний етап розвитку бібліотеки, задовольняти потреби більш вимогливим користувачам.

Литература

1. Алешин Л. И. Автоматизация в библиотеке : учеб. пособие / Л. И. Алешин. – М. : Профиздат, 2001. – Ч.1.– 176 с.
2. Ляшенко І. Ю. Автоматизація бібліотечних процесів з використанням інформаційних мережевих технологій : автореф. дис. канд. техн. наук / І. Ю. Ляшенко. – К. : Б.в., 1998. – 17 с.
3. Робін Т. Управління автоматизацією бібліотеки / Т. Робін. – К. : Кондор, 1997. – 56 с.
4. Сорока М. Інформаційні продукти бібліотек: проблеми кооперативного формування та суспільного використання / М. Сорока // Бібл. вісник. – 2002. – №1. – С. 27–30.
5. Сукиасян Э. Р. Каталогведение как научная и учебная дисциплина / Э. Р. Сукиасян // Библиотековедение. – 1997. – № 2. – С. 52–57.

Шилина О. А. Проблемы выбора автоматизированных библиотечно-информационных систем (АБИС) вузовских библиотек.

В статье рассматриваются проблемы с которыми сталкивается конкретная библиотека при выборе программы для автоматизации библиотечных процессов.

Ключевые слова: информация, компьютеризация, автоматизированные библиотечно-информационные системы, автоматизация библиотеки, проблемы выбора.

Шиліна О. О. Проблеми вибору автоматизованих бібліотечно-інформаційних систем (АБІС) вузовських бібліотек

У статті розглядаються проблеми з якими стикається конкретна бібліотека при виборі програми для автоматизації бібліотечних процесів

Ключові слова: інформація, комп'ютеризація, автоматизовані бібліотечно-інформаційні системи, автоматизація бібліотеки, проблеми вибору.

Shylyna O. A. The problem of selecting automated library and information systems (ALIS) University Libraries.

The article deals with the problems faced by a particular library in choosing a program for automation of library processes

Keywords: information, computerized, automated library information systems, automated libraries, the problem of choice.